

**VASILE LICA
(1953–2010)**

La 8 noiembrie 2010, după o lungă și grea suferință, ne-a părăsit pentru totdeauna prof. dr. Vasile Lica, distins specialist în istorie antică și profesor titular la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați¹. Plecarea lui atât de timpurie lasă în urmă nu doar adâncă tristețe a tuturor celor care l-au cunoscut și prețuit, ci și un gol dureros în câmpul științelor Antichității din țara noastră. Căci colegul și prietenul dispărut ilustra cu strălucire un domeniu istoriografic erudit, din păcate prea puțin cultivat în România de azi – anume cel al cunoașterii civilizațiilor antice în primul rând pe baza surselor scrise.

Vasile Lica s-a născut la 25 ianuarie 1953 în comuna Beceni (jud. Buzău). A urmat școala în centrul de județ, cu rezultate foarte bune, dovedind încă de atunci aptitudini deosebite pentru cultură și studiile umaniste. După un an de lucru ca muncitor la Fabrica de Rulmenți Brașov (1972), stagiul recomandat în vremea exacerării rolului „clasei muncitoare” în societate, s-a dedicat plener studierii istoriei, în cadrul facultății de profil a Universității ieșene (1973–1977). Aici s-a ilustrat ca un student eminent, și totodată și-a întâlnit maestrul căruia

îi va rămâne veșnic îndatorat și fidel, profesorul Nicolae Gostar. Sub îndrumarea lui competentă, tânărul buzoian a deprins temeinic tainele meseriei de istoric al Antichității și metodele specifice domeniului, precum și farmecul muncii didactice, dar mai ales și-a dezvoltat gândirea critică, independentă. Tot în acești ani au început preocupările sale speciale pentru lumea geto-dacă.

Între anii 1977 și 1990 Vasile Lica a funcționat în învățământul mediu, ca profesor de liceu la Brăila. Dar tot timpul a rămas implicat în cercetare, și anume nu în arheologia de teren, ci în studiul izvoarelor și al istoriografiei domeniului. Stăpâna limbile engleză, franceză și mai ales germană, iar cultura sa era impresionantă. A produs în acei ani mai multe studii și comunicări, îndeosebi referitoare la istoria Daciei preromane, precum și o carte în colaborare postumă cu veneratul său maestru N. Gostar. Prestația sa didactică a fost și ea remarcabilă: până în 1987 obținuse deja gradul didactic I. Dar – ca și majoritatea membrilor generației sale – abia după 1990, în noile condiții apărute, s-a putut ilustra la adevărată sa valoare.

A fost printre primele cadre ale nou-înființatei Universități „Dunărea de Jos” din Galați, și a jucat un rol esențial în organizarea Facultății de Istorie și Geografie (ulterior – de Istorie, Filosofie și Teologie). După susținerea doctoratului la Institutul

¹ Adresăm și pe această cale mulțumiri călduroase prof. dr. Alexander Rubel de la Institutul de Arheologie din Iași, care ne-a pus la dispoziție cu deosebită amabilitate toate datele necesare pentru întocmirea acestui cuvânt de rămas bun.

de Arheologie „Vasile Pârvan” din București în anul 1992², a fost promovat conferențiar, iar în 1999 a devenit profesor. Din anul 2004 a primit conducere de doctorate în cadrul Universității conștănțene „Ovidius”, iar din 2007 chiar în instituția unde funcționa, fiind și director al școlii doctorale. Se cuvine a se sublinia că Vasile Lica a desfășurat la Galați o activitate didactică amplă³ și rodnică, mult apreciată de studenți și de colegi, dar s-a ilustrat și ca un remarcabil manager: director de programe al Catedrei de profil, coordonator al programului „Erasmus – Socrates” în parteneriat cu Universitatea din Aachen, fondator al Seminarului de Istorie antică și Epigrafie „Nicolae Gostar” - prevăzut cu o bogată bibliotecă de specialitate⁴, editor-fondator al „Analelor” Facultății. A condus câteva granturi cu fonduri europene, a organizat colocvii și conferințe cu participări naționale și internaționale. Între 2001 și 2004 a fost șef de catedră și membru în senatul universitar, era prodecan din 2008, iar între timp a fost investit și cu atribuțiile de expert evaluator în cadrul birourilor centrale din Ministerul Educației și Ministerul Culturii. În anul 2004 activitatea didactică i-a fost răsplătită cu medalia „Meritul învățământului”, clasa II.

Dar aspectul care l-a impus în lumea academică a fost îndeosebi munca de cercetare. Vasile Lica a beneficiat de calitatea de bursier „Humboldt” (1991–1992), petrecându-și stagiul de documentare în Germania la Universitatea din Bonn, pe lângă prof. dr. Gerhard Wirth. Va reveni, de altfel, de mai multe ori în acest cadru, unde și-a putut desăvârși formarea profesională și pregăti temeinic teza de doctorat. A rămas mereu un admirator al limbii și culturii germane, al literaturii științifice produse în spațiul german, al metodelor de lucru și acribiei impuse de lumea germanofonă, pe care le-a privit și le-a promovat mereu, pe drept cuvânt, ca un model de urmat⁵. Contactul cu prof. G. Wirth, care i-a devenit un al doilea maestru, i-a consolidat înclinația spre studiul izvoarelor scrise antice, pe care le-a folosit extensiv îndeosebi pentru descifrarea istoriei Daciei preromane, dar i-a deschis și

noi interese de cercetare – îndeosebi preocupările pentru Alexandru cel Mare. Aplicând curajos cuceirile de vârf ale domeniului la obiectul propriilor investigații, Vasile Lica a produs alte două cărți și câteva zeci de studii și articole științifice, multe publicate în limbi de circulație internațională, afirmându-se astfel ca un cercetător competent și apreciat în lumea academică europeană. În plus, s-a preocupat de editarea unor volume de studii, ca și de publicarea câtorva contribuții inedite ale regretatului N. Gostar. A mai scris numeroase recenzii și note, importante pentru menținerea vie a spiritului critic în viața științifică, și a susținut (în țară și peste hotare) numeroase conferințe erudite de specialitate – unele rămase inedite.

Cele mai numeroase și remarcabile contribuții științifice ale sale privesc Dacia preromană. S-a preocupat mai ales de aspectele pe care arheologia nu le poate surprinde, cele care devin vizibile doar prin analiza foarte elaborată a surselor literare – cum ar fi relațiile politice, aspectele juridice ori viața spirituală. Pornind de aici, interesul său a vizat și alte probleme ale relațiilor Romei cu lumea barbară ori cu cetățile grecești. Ulterior s-a aplecat și asupra lui Alexandru cel Mare, referindu-se îndeosebi la imaginea acestei personalități în lumea modernă. Vasta lui cultură și capacitatea de a judeca producția istoriografică apar evidente și în publicații ce privesc istoria recentă, îndeosebi formația intelectuală și ideologia care în vremurile noastre înrăuresc munca cercetătorului și a dascălului. Prin tot scrisul său, profesorul Vasile Lica s-a impus ca un specialist performant, dar și ca un autentic gânditor – lipsit de prejudecăți și devotat valorilor umaniste autentice, acelea care stau la baza mării tradiții europene. A respins cu hotărâre toate derapările metodologice ori sentimentale în câmpul investigației științifice, rămânând ferm pe poziția adevărului obiectiv, adevăr pe care îl vedea ca pe un instrument major în umanizarea individului și a societății contemporane. Suntem prin urmare convinși că opera sa scrisă va înfrunta cu succes timpul.

Plecăt mult prea devreme dintre noi, prof. dr. Vasile Lica rămâne o amintire luminoasă și un adevărat exemplu – de om de știință erudit și competent, ca și de dascăl cu har. Dar, mai presus de toate acestea, a fost un om bun și generos, un adevărat umanist și caracter. Toată prestația sa vine ca o confirmare strălucită a vechii zicale „omul sfințește locul”.

Domnul să-l odihnească în pace.

RADU ARDEVAN

² Teza sa purta titlul *Relațiile politice și juridice ale Romei cu geto-dacii pînă la anul 106 p. Chr.* și a fost condusă de prof. dr. Al. Suceveanu.

³ A predat cursuri de istorie antică, istorie a Bizanțului și istoriografie, dar a condus nemijlocit și seminarii de specialitate.

⁴ S-a preocupat în mod deosebit de îmbogățirea ei și i-a donat numeroase titluri valoroase. Astăzi această bibliotecă îi poartă numele.

⁵ În anul 2009 a participat la înființarea Centrului Cultural German din Galați, și a rămas de atunci mereu președinte de onoare al acestuia.

BIBLIOGRAFIE¹

CĂRȚI

- *Societatea geto-dacică de la Burebista la Decebal*, Iași, ed. Junimea, 1984, 200 p. (cu N. Gostar)
– *Scripta Dacica*, Brăila, ed. Istros, 1999, 193 p.
– *The Coming of Rome in the Dacian World*, Konstanz, Xenia-Reihe. Heft 4, Universitätsverlag Konstanz GmbH, 2000, 299 p.
– *Romania between Yesterday and Tomorrow. Ghid pentru studenții străini care studiază în România*, Galați, 2005 – lucrare postată pe www.comsys.ro/romana/travelling.htm și www.comsys.ro/french/travelling.htm (coautor)

STUDII ȘI ARTICOLE

Dacia preromană

- Observații asupra 'nemuririi' getice*, AUI, 22, 1976, p. 123–130;
Autorii antici și moderni despre proprietatea funciară la geto-daci, AUI 25, 1979, p. 47–56;
Kogaionon (Strabon 7. 3. 5), AIIA Iași, 17, 1980, p. 623–627 (cu N. Gostar);
Reforma sacerdotal-religioasă a lui Deceneu, Istros 1, 1980, p. 177–182;
Până când a trăit Deceneu?, StCl, 22, 1984, p. 56–67;
Oroles = Rholes?, AUI, 33, 1987, p. 1–8;
Die dakischen Geiseln im Römischen Reich, StCl, 26, 1988, p. 35–44;
Octavianus și Rholes, Getarum rex, RIst, 42, 1989, 5, p. 499–504;
Captivi romani în Dacia, RIst, 42, 1989, 10, p. 983–989;
Sardonius, qui et Diurpaneus, SCIVA, 42, 1991, 3–4, p. 199–204;
Burebista, Istros 6, 1992, p. 59–71;
Römische Kriegsgefangene und 'Geiseln' in Dakien, BJ, 193, 1993, p. 161–164;
Relațiile Imperiului cu dacii în timpul Flavienilor, EphNap, 6, 1996, p. 113–121;
Începuturile relațiilor Romei cu geții și dacii – Pompeius și Oroles, EphNap, 7, 1997, p. 11–29;
Pompeius and Oroles, Dacorum rex, Tyche, 12, 1998, p. 25–46;
Frontierele regatului dac după a. 102 p. Chr., Pontica, 31, 1998, p. 99–109;
Fatum Dapyx's Brother, Getarum rex, în L. Ruscu et alii (ed.), *Orbis antiquus. Studia in honorem Ioannis Pisonis*, Cluj-Napoca, ed. NereaMia Napocae, 2004, p. 887–894;
Geții și dacii față de hellenizarea și romanizarea, în Al. Rubel (coord.), *Romanizarea. Împunere și adeviziune în Imperiul Roman*, Iași, ed. Universității „Al. I. Cuza”, 2011, p. 181–191.

Istorie antică universală

- Philoromaios oder philokaisar?*, BJ, 192, 1992, p. 225–231;

¹ Prezentăm în cadrul de față doar contribuțiile științifice originale și editările, lăsând la o parte recenziile și notele de lectură, ca și conferințele nepublicate.

- Die siebente Akklamations Oktavians*, Tyche, 12, 1997, p. 159–169;
Das Foedus zwischen Rom und Kallatis, StCl, 28–30, 1992–1994, p. 27–38;
Relațiile dintre Octavianus și M. Licinius Crassus (30–27 a. Chr.), SCIVA, 48, 1997, 4, p. 341–352;
Bătălia din Pădurea Teutoburgică – o consecință ignorată, EphNap, 8, 1998, p. 53–60;
The Romans on the Lower Danube. A Juridical Approach, în N. Gudea (ed.), *Roman Frontier Studies. Proceedings of the XVIIth International Congress of Roman Frontier Studies, Zalău 1997*, Zalău, 1999, p. 907–913;
Clades Variana and Postliminium, Historia, 50, 2001, p. 496–501;
Die römische Donaugrenze von Pompeius bis Oktavian, în V. Lica (Hrsg.), *Historiae Diversitas. Festschrift für Vl. Iliescu zum 80. Geburtstag*, Galați, 2006, p. 75–97;
M. Licinius Crassus (cos. 30 v. Chr.) und die Donaugrenze, Pontica, 40, 2007, p. 227–244;

Antichitatea în cultura modernă

- Preocupări istorice la 'Analele Brăilei' (1929–1940)*, AIIA Iași, 19, 1982, p. 479–484;
W. Bessell despre religia getică, SCIVA, 32, 1983, 2, p. 136–141;
Specificul național la G. Călinescu. Dimensiunea thraco-getică, AIIA Iași, 27, 1990, p. 137–146;
Alexanderrezeption in der rumänischen Kultur, AUDJ, 1, 2002, p. 119–141;
Alexander in Rumänien, în R. Kinsky (Hrsg.), *Diorthoseis. Beiträge zur Geschichte des Hellenismus und zum Nachleben Alexanders des Großen*, München – Leipzig, K. G. Saur-Verlag, 2004, p. 51–73;
„Dacă eu aș fi Alexandru...” (Arrianus, 2.25.2), în H. Dumitrescu (coord.), *Omagiu istoricului Constantin Buse*, Focșani, ed. Pallas, 2004, p. 14–53;
De la thracologie la thracomanie. Glose marginale, în C. Gaiu, Cr. Găzdac (ed.), *Fontes historiae. Studia in honorem Demetrii Protase*, Cluj-Napoca, ed. Accent, 2006, p. 1011–1028;
Alexander the Great in Mihail Sebastian's 'Ultima oră', în V. Lica (Hrsg.), *Philia. Festschrift für G. Wirth zum 80. Geburtstag*, Galați, 2006, p. 75–97, 237–289;
Alexander the Great – A Literary Interpretation, AUDJ, 6, 2007, p. 203–253.

EDITĂRI

- N. Gostar, *The Ancient Character of the Roman Element in the East of Carpathians*, AIIA Iași, 17, 1980, p. 1–9;
N. Gostar, *Dinaștii daci de la Burebista la Decebal*, SCIVA, 35, 1984, 1, p. 45–53;
Historiae Diversitas. Festschrift für Vl. Iliescu zum 80. Geburtstag (Historia Antiqua Galatiensis I), Hrsg. von Vasile Lica unter Mitarbeit von Decebal Nedu, Academica Verlag, Galatzi, 2006, 300 p.;
Philia. Festschrift für G. Wirth zum 80. Geburtstag (Historia Antiqua Galatiensis II), Hrsg. von Vasile Lica unter Mitarbeit von Decebal Nedu, Academica Verlag, Galatzi, 2006, 290 p.;

- N. Gostar, *Soarta orașelor din Dacia după a. 271 d. Hr., anii 1944–1947: cucerire străină – implicare internă*
 AUDJ, 5, 2006, p. 17–27, 354–369; – *inadecvare a discursului politic*, AIIIași, 43–44, 2006–
 Armin Heinen, *Stalinizarea României, istoria minorităților naționale și logica argumentelor între* 2007, p. 507–519 (trad. Vasile Lica).

Abrevieri

- AIIAIași = Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”, Iași
 AIIIași = Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”, Iași
 AUDJ = Analele Universității „Dunărea de Jos” Galați. Seria Istorie, Galați
 AUI = Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași. III. Istorie, Iași
 BJ = Bonner Jahrbücher, Bonn
 EphNap = Ephemeris Napocensis, Cluj-Napoca
 Historia = Historia. Zeitschrift für Alte Geschichte, Wiesbaden
 Istros = Istros. Studii, comunicări, note, Brăila
 Pontica = Pontica. Studii și materiale de istorie, arheologie și muzeografie, Constanța
 RIst = Revista de Istorie, București
 SCIVA = Studii și cercetări de istorie veche și arheologie, București
 StCl = Studii Clasice, București
 Tyche = Tyche. Beiträge zur alten Geschichte, Papyrologie und Epigraphik, Wien